

PERŽVALGA.

„Wilkes-Barre Record” 27 d. vasario patilpo straipsniukas p. t.: „Priešais revoliuciją”, kurį čia išvertę ištiesai paduodame:

Lietuviai protestuos priešais nutarimus susivaziavimo Philadelphiaj.

Praneša iš Worcester, Mass., kad kun. Juozas Jakštys, pirmuo šv. Kazimiero katalikiškos bažnyčios, kaip sąnarys komiteto paskirto per lietuvių kunigų susivaziavimą, 13 vasario Wilkes-Barre, Pa., išsiuntinėjo užkvietimą lietuvių susivaziavimo į Wilkes-Barre ant 17 d. balandžio, su tikslu protestuoti priešais nutarimus, padarytus ketverge Philadelphiaj, kur tapo pripažinta revoliucija priešais Rusiją.

Kun. Jakštys sako, kad Philadelphiajos susivaziavimas buvo vien socialistų ir anarchistų (!) ir kad lietuvių dauguma yra priešinga tiems nutarimams, — tą parodysias susivaziavimas Wilkes-Barre.

Na, tai ir lietuviai susilaukė aiškių, neveidmainingų revoliucijos, taigi ir liuosybės, priešų. Geriaus, kad ne veidmainiai...

— „Žvaigždė” turi atidarius du fondus: „Tėvynės reikalams” ir Lietuvos pagelbos fondas”. Ikišiol dar nėra išaiškinta, kas tie „tėvynės reikalai”, kuriuos dabar reikia remti, o „Lietuvos pagelba” visai nesuprantama, kuomet pati „Žvaigždė” teip aišiai patremia pagelbą kovotojams už Lietuvos laisvę.

— Katalikų, kaip ir svietiškujų atgaleivių laikraščiai, paprastai visai sumazina socialistų skaitlingumą, ir tik kartais netyčia prasitaria, kad tų socialistų priviso didelė-didelė daugybė. Antai „Žvaigždė” N8, korespondencijoje iš Chicago, Ill., aiškina, kad sukilimas Apveizdos Dievo parapi-

jonų prieš savo kleboną kun. Edvardą Steponavičių paeinas „iš socialistų baurios politikos”. . . Ta parapija pavirtusi į socialistus ir „šliuptarnius” (nežiurint, kad ypatingai „šliuptarniams” visai parapijų ir bažnyčių nereikia).

— Viduramžinė Erazmo Rotterdamiškio „Kvailybės dievaitė” atgijo ir viešpatanija pilnoj savo pajiejoj po „Kataliką” ir „Žvaigždę”. Ypatinagai „Kat.”; nuo lenkų klerikalų pasiskolinęs maldas prieš revoliuciją, kiek tik gali, šaukia: Socialistai Lietuvą naikina, turtus plėšia ir degina, socialistai caro valdžios pirkti, tikri jos tarnai „juodašimčiai”, jie eina išvien su žydais prieš katalikų tikėjimą, bažnyčią ir prieš caro valdžią!..

O, sancta et stalta simplicitas!!

— Lietuvos Demokratų Partija išleido atsišaukimą — „žodėlį į Lietuvos dvarininkus”, kuriuos šaukia prisidėti prie Lietuvos apšvietimo, steigimo lietuviškų mokyklų. Jei to nedarytų, „tada (pasipiktinimas) parodys Jums kelią už Nemuno, į tikrąją Lenkiją”... Vienam daikte, rodos, klaida: „Tegu kiekvienas senosios istoriškos Lietuvos bajoras įtais savo apygardoje, kur žmonės lietuviškai dar šneka... tikrai lietuvišką... mokyklą”. L. D. P. ikišiol rėmėsi tik ant etnografiškosios Lietuvos.

Isz Lietuvos.

Laiškai.

Laiškas iš Kalvarijos kalėjimo 27 sausio rašytas į Ameriką.

Guodotinas Drauge!

Seniai, seniai gavau nuo tavęs laiską, bet dėl daugelio priežasčių iki šiam laikui neparaišiau tau laiško. Perprašau Draugą — dykas nebuvau, pristėjo šiūom laikų daug dirbti. Dabar pakliuvęs į caro valdžios spanstus, laiko daug turėdams,

rašau laišką. Mane pasigavo kareiviai girioj 12 d. sausio; atjojo 30 kareivių ir 3 žemskiai, nieko nerado prie manęs, namuos teipgi. Jojo su manim drauge paimt stud. Pieterį, bet to nerado namie; paskui jojo dar į Jurkšų kaimą pas Kačergutį, nerado nė to. Nusivežė į Vilkaviškį, radau ten kalėjime apie 12 kalinių; į Kalvariją nuvežė 23 d. sausio. Radau Kalvarijoje 113 draugų, visi gavo po 3 mėnesius. Aš dar sėdžiu be nutarimo, ale daugiau ir aš negausiu kaip 3 mėnesius. Grigaitis išvaryts į Suvalkus, eina tyrinėjims, ba pas jį rado bronin. ir atskaitas ir teipgi rado keletą laiškų. Grigaitį paėmė ties Sasnava kareiviai, ir sumušė pusėtinai. Sėdi K., Garmus (stud.), Luobikis, Bacevyčia, Girnius, Paršaitis, A. Matulaitis, Sergijušas Matulaitis, Liūgis Gizu, Kačergius; bundistų apie 15, gimnazistų jau trys Kalvarijoje; Senapilėj yra arėstuotų 24, — zinoma, vis augštesnių kliašų. Kliuvo keletas ginklų, ale ir nuo policijos nemažai atėmė. Visą policiją suvijo į miestus pavietinius. Girinius sargus iš krališku gurių nuginklavo. Nuo Bebruliškės naldiesno paėmė 670 rub. Pilviškių kėsoj atėmė markes, atkritkas ir pinigų; valdžios žinios praneša, kad išimta „keturi tukstančiai (4000 r.) su viršum”. Monopolius visus, miesteliuos ir kaimuos, išnaikino; vien tiktai pavietiniuos miestuos užsiliko. Pinigų iš monopolijų teipgi nemažai paimta. Telegrafo stulpus visur piausto, gelžkelius griauja; šnipus kelis nužudė, žemskių viršininką Namiestį nužudė, — tas nužudytas vieno žyduko, kuris prigulėjo prie revoliucionierių partijos, tiktai gaila to vyro, kad tas pats viršininks ištraukęs iš jo brouningą, užmušė jį ant vietos su 5 kulkom. Pas mus karės metas. Iš karto

kazokai daugumą smagiai apmušė, bet dabar perstojo mušę, tiktai paplentės ukininkus smagiai nuplakė dragonai, reikalaudami, kad išluotų kas piausto stulpus; aut laimės ukininkai nežinojo ir kareiviams nieko nenurodė. Nemislyk, Drauge, kad jau dabar turės apsistot revoliucija Lietuvoj; nė kiek neapsistoja, ale da smarkiau eina, ir juo valdzia smarkiau pradeda ką veikti, teipgi ir musiškiei smarkiau veikia. Tiesa, Vilniuje ir visus išvaikė, turbut tuom tarpu ten nieko neliko, ale nepaėmė jų nė vieno į nelaisvę. Kunigas 1) dabar nežinau kur. D-rą Grinių išsiuntė išvaziuot; nežinau kur jis išvaziavo. Jo pačiai ir paliepta išvaziuot, ale toj dabar nevažiuoja, sako, su mažais vaikais sunku išvaziuoti žiemos laike, tai nežinia ką jie darys. Bacevičą ir Bartušką išteisino už ta žemskį.

Ot, turbut nieko daugiau ypatingo nerašysiu, laiko nėra. Stai ir vėl 10 atvarė naujų! Ankšta, nēr kur nė atsigulti. Meldziū, parašyk laišką, kas pas jums naujo? A čiu visiems Amerikos draugams už aukas, nors tuom padedat.

Mēs dabar lavinamės, prakalbas laikom, žmonių daugumas klauso, ir kriminalistai. Naudojamės liuosybe, ba dabar vien tiktai kalėjime laisvė žodžio ir susirinkimų.

II.

Veiveriai, Suv. gub. 20 d. sausio, 1906 m. Sveikinu savo mylimą vyrą Motiejų, ir visi sunųs ir duktė Alzintė sveikina savo mielą Tėvelį.

Kaziukas tavo mielas sunelis ne sveikina tavęs šituom kartu — jisai yra bėdoj. Dabar toksai čėsas yra pas mus daugumas žmonių pakliuva, paima į policiją, nežinia už ką;

Viens L. S. D. P. agitatorius iš Kauno rėd.

pirmiausiai išveža į Starapolę, paskui į Kalvariją. Juodu tą syk suėmė: mūsų Kaziuką ir Antaną Starkevviuką. Dabar pas mus yra vajaanas padėjimas, paėmę žmogų nedaro jokios slietvos. Pas mus, Veiveriuos, nudraskė visas rusiškas toblyčias ir baksiuką nuo pačto nulupo. Monopolio pinigus atėmė ir toblyčią nudraskė. Ambraziavyčiaus (vaito) naujos stubos, ką buvo pabudavota prie plento, uždengta kokliais, — nudraskė stogą. Tas visas bėdas verčia ant juodviejų, bet to nieks nematė ir už rankos nenutvėrė, ir nežinia kaip su juodviem bus. Koki dabar čėšai — Dieve, o Dieve, — jeigu kas kokį žodį žebtelejo, tai tuojaus ir ima.

Daug jaunų vaikinių buvo susirinkę kromelyj pas Jankę, kitų neėmė tik tai juodu, nors jiedu spyrėsi ir prašė, kad parodytų už ką ir kas matė, bet niekas negelbėjo. Juos suėmė vietinis vaitas du žemskiai ir keli žalnieriai. Mielas Motiejau, duokite man rodą, ką dabar turiu daryti, likus su mažais vaikais, savo geriausio ir tvirtiausio paramo Kaziuko netekus.

Tavo moteris Jagnieška Ž.

(Šią laišką mums pridavė A. A. -is iš Shenandoah, Pa. Red.)

III.

Iš *Vilkaviškio pav.* (vienas ukininkas neseniai pagrižęs iš Amerikos kur buvo pabėgęs nuo karės, rašo savo broliui į Plymouth, Pa.)

Dabar pasakysiu kas pas mus darosi. Labai baisu, socialistų labiau reikia bijot ne kaip maskolių; jeigu ant maskolių, tai maskoliai ima, jei ant socialistų ką pasakai, tai ateina, nušauja arba sudegina (!R) Dabar dvi nedėlios kaip ant plento nuo Rudzių giraitės iki Kiaulupių tai visus stulpus nupiovė, tai sako turės mokėti po 5 rublius ant katro lauko papuola.

Nuo Selmių iki Kaunui nupiovė 1800 stulpų ale negerai

buvo — per augštai nupiovė, tai ėmė sulipdė, tai antrasyk nupiovė į da daiktu, sako — dabar lipdyk!

Bėda viską aprašyt, kiba kasdien rašytum ir tai visko negalėtum aprašyti, kiek nušauja, kiek sudegina, kiek visokių atsitikimų. 2 d. sausio buvo viboras, buvo načelninko pamočninkas, norėjo sudžią rinkti, tai visi rėkė — nereikia, ir katras nori sudžios, tai kaip liepia rankas kelti tai nė vienas nekeliu, ba bijo pranašų.

28 dieną sausio apgarsino šnipus: Sausininkų Vaičiuną, kur buvo Amerike ir jo posunį Bilduką, Bartininkų Orenbergelį, Veisuką ir Geisteriškių Matusevičiuką. Tai sako — mes su jais pasirupinsim.

Šnapso dabar niekur nėra, visur iškasavojo, jau tik tai miestuose galima gauti, o monipoliuos niekur nėra, tuos pakasavojo. Bartininkų gmine tai daugiausia iškadų padarė: su draskė kanceliariją ir iškalą; Geisteriškiuos — iškalą; Lankeliškiuos — monipolių, — tai vis Bartininkų gmine. O sako, reiks užmokėti už viską.

IV.

Iš *Vilkaviškio pav.* 24 d. sausio.

Atsakymas mielasvogeriui! Gavau laišką nuo tamistos 18 sausio. Labai ačiu. Perprašau tamistą, ką neleidžiu laiškų, mat daugelis priezasčių. Teip gi buvau karšč avęs rašyt, kaip ir pats tamista jauteisi pagautas kelintam danguj: nes su didele nekantrvbe laukėm, kas stosis Maskolijoj, — jau dar matom — viskas atzagarai p a s e l g e, teip ir visiems pašaliniam likosi tik graudi istorija: „nepasisekė visatinas streikos“, „veidmaininga kartumenė“. Ne teip veidmaininga, kaip nemokėj suprast svarbaus laiko prisiartinimą; kada caras jiems daug prizudėjo, teip ir po juom nuėjo, lyg su juom ir su jo apicierais; givęs visą amžį drau-

ge: kada pagrižs namo ir stos ant savo slenkščio, tada atjaus didelį vilių, graušis pats save, nes tos pačios bėdos laukia namie, kurias turės pragivent, teip kaip jau mes senesni arba tėvai ir broliai pragivenam. Ir tokių kareivių padėjimas — parėjusių — labai, labai bus neužkenčiamas visuomenės. Patarčia jeigu atkeliautų arba atkeliaus toki bedieviai jieškot duonos į Ameriką, Angliją ar kitur, idant nepaduotų rankos nė viens darbininkas; šitą dalyką, Amerikos darbininkai, atjaukit svarbiai, — apie rusų kareivį sluzijantį šiuos metuos kariumenėj — dragonus ir antileristus (artileristus. R.).

... Ant seimo Vilniuj nebu vau, nes gimė sunus.

Melščia tamistos pagyvent Amerikoj da toliau, tik nesijudint iš vietos, nors streikas gązdina kiekvieną; susirašysim mažu. Iš mūsų valsčiaus da ne areštavo nė vieno, nežinia toliau. Lankupkos Matulaitį, du gaspadoriu iš Vištyčio areštavo. Naumiesčio paviete labai kazokai siaučia, girdėt ir areštuoja dikčiai. Potam Vilkaviškio, Senapilės ir jau Kalvarijos pavietuose — dar gavom žinią, kad 70 ypatų trumpam laike suėmė; sėdi Kalvarijoj ir meldžia pašelpos, maisoto, idant sudėtų valniejie. Ineit pas juos leidžia broliams, seserims, tėvams ir vaikams; kito kiems nevalna. Ir jau kaip girdėt, aukauja svietas. ... Toliau, mieli lietuviai, atjaukit, kad vokiečiai labai slenka užimt Lietuvos kolonijas, ar negalėtumėt pasirupint kaip sulaikyt tą juodą debesį pavojingą. Teip nekuriu kaip kada grįžta ir perkasi gyvenimą sušlobusį nuo lietuvio, bet nuo vokiečio-neruš. Jau jis kad parduoda toj vokiečiui. Uždėkit jįs kasą, idant mes galėtume pasiskolint iš Amerikos kasų; procentus mokėtume po kiek laiko, pagal terminą, jeigu negalėtume sumas atiduot

liktų apsvarečius dėl Amerikos gyventojaus... Sis reikalauja ilgo svarstymo, lai ant kitados. O dar nenusisekus revoliucijai pateks vokiečiams mūsų šalis už mažus pinigus. Pranešu, kad svietas labai mažai atjaučia šį padėjimą revoliucijos, maža dalelė ką supranta, o mokyt ir klumočyt ne čėsas, kaip neskaitęs savó laike nė jokios knygelės nė gazietos, šiandien neskaito, reik labai astraznei su tokiu but; ir teip, katrie jau pasirįžo kariaut, teip nezgrabnei, teip nemokliškai vedasi, kad regint iš šalies ant to visko, regi žutį prapuolingą; ir jeigu kitos šalys ir tik teip susigaminę, tai nesitikėkim gero, ir teip sakykim — perkvailas dar svietas.

... Vienu tarpu pasklido balsas: areštuos tris iš Gr. ir pravardes kalbėjo. Jau misliu — nebusiu namie kokį laiką, na ir apie pusę dienos ir daugiau kitom dienom pralankiojau ištolo žiurėjau į namus, ar ne apsupa kareiviai. Rodos publičiai nieko neveikiau tokio, kad bučiau jau kaltintas; ale kaip mažai mūsų valsčiuj esti mokytų, tai kad ką suėjime pakalbėjai mokliško, na, tai jau cicilikas ir jau priskirtas prie tų. Tai tokis dėl vieno neišmintingo žmogaus ištaramo šiandien gali but jau ir suareštuotu, o kaip karės stovis, į 24 valandas apsudytas karės sudo, — tai kokia pas mus! Butų gerai, kai-kada misliu, pinigai, jeigu pareitų ankštai ar kitai ypatingai ypatai pasislėpti į užrubežį; ale tai jau galų gale jau kad kitokio nebut išėjimo, ... Meldžiu laikyt laikraščius „Vilniaus Žinia“ — tai plačiausia viską rašo; „Ukininką“ (matomai: „Lietuvo Ukininką“). R.) — da tik pirmą numerį skaičiau, — nedėlinis laikraštis, labai patrijotiškas ir atjaučia, ten seimas Vilniaus, ten nutarimai užrašyti ir kiti ir kiti. Dar caro pa-

veiklų, blekių su areliais, degtinės — to viso labo jau nėra pas mus. Naumiesčio žemskių načelninką peršautas, jau pastipo. Venclovo Vaitkabių gyvenimas sudegė, liko stuba, šiaip gyvuliai liko ugnelėj iš nežinomos priežasties, nakčia apie 3 valandą. Kalba, per apmilką, kad cilikai to dasileido. (Šią laišką gavo P. E. iš Plymouth, Pa. Red.).

Lietuvos moterų susivienijimas.

„Varpo“ N9 ir 10, pereitų 1905 metų yra paduota istoriška peržvalga pradžios susivienijimo Lietuvos moterų, iš ko matyt, kad jau du metu atgal keleta moterų sumanė reikalą suorganizuoti Lietuvos moteris; buvo paskirta vieni metai apgalvojimui moterų darbų programai, ir tik pereitais metais 15 d. berzelio, per abelną Lietuvos inteligencijos sueigą — gegužinę, atvykusios moteris, skaitliu apie 50, padarė pirmą didesnįjį savo susirinkimą, kame buvo skaityti referatai ir pagalios įsteigta Šiauliuose informacijos biuras, per kurį galima būtų gauti, pareikalavus, visokias žinias. Susivienijimas tapo įsteigtas per visuotiną moterų susirinkimą Vilniuje 22 ir 23 d. rugsėjo, kuomet tapo išdirbtas programos, kurį čia ištiesai paduodame.

Lietuvos moterų susivienijimas.

1. Susivienijimo tikslas iškovoti lygias moterų ir vyrų ir vyrų tiesas per autonomiją etnografiškos Lietuvos su seimu Vilniuje, išrinktu visuotimu, lygiu, slaptu, betarpišku balsavimu.

2. Susivienijimo nariai gali buti lygiai moteris, kaip ir vyrai.

3. Savo tikslui pasiekti susivienijimo bus vartojami tarp kitų šie būdai: a) Teoratiškasis rišimas klausimų, paliečiančių moterų ir vyrų tiesas. b) Poli-

tiškojo susipratimo platinimas tarp visų tautos luomų, o ypač tarp moterų. c) Knygų, brošūrų, atsišaukimų leidimas, straipsnių rašymas, lekcijų, kursų, viešų kalbų taisymas ir kitoki propagandos būdai. d) Kuoplačiausios agitacijos vedimas įvairiausiose visuomenės įstaigose, kaip po miestus, taip ir po valstius už moterų ir vyrų tiesų sulyginimą. e) Palegvinimas moterims pasiekti lygus su vyrais kiek apskritis, tiek profesionališkasis apšvietimas. g) Rūpinimasis darbuojančiosios moters buvimo pagerinimu ir moters darbo apsaugojimu. i) Organizacijų steigimas tarp moterų vieno arato ir apskritai tvėrimas naujų susivienijimų ir organizacijų.

4. Susivienijimo organizacija: a) Susivienijimas susideda iš kuopelių įvairiose Lietuvos vietose susitvėrusių ir norinčių prie susivienijimo priegulėti. Kiekvienos kuopelės nariai yra tikraisiais susivienijimo nariais. *) b) Kuopelė siunčia savo delegatą į visuotiną susivaižavimą, kuris renka centralinį Komitetą. c) Centralinis Komitetas priklauso visuotinam susivaižavimui. d) Visuotinas susivaižavimas būtinais reikalingas vieną kartą per metus, o prireikus gali būti sušauktas ir tankiau. e) Susivaižavimo sušaukimu turi rūpintis centralinis komitetas. g) Visuotiname susivaižavime visi klausimai sprendžiami daugumu balsų. i) Principiališkuose dalykuose permainingos turi būti išrišamos per „plebiscitą“. k) Kiekviena kuopelė turi savo savyvaldą įstatymų ribose. l) Atskiros kuopelės pildo visuotino susivaižavimo nusprendimus. m)

*) Atskiros ypatos gali būti susivienijimo nariais ir dalyvauti susivaižavimuose tik su pritarimu balsu ir moka 3 rub. per metus į susivienijimo kasą.

Atskira kuopelė veikia vien tik savo kuopelės vardu. n) Kiekviena kuopelė savarankiškai skiria nariams mokesčius. Visuotinas susivaižavimas nusprendžia, kokia mokesčių dalis reikalinga paskirti centralinio komiteto reikalams.

KUOPELIŲ PROGRAMAS.

Uždavinys:

1. Pritraukti kuodaugiaus naujų narių.
2. Tyrinėti moterų padėjimą.
3. Platinti tam tikrą literaturą.
4. Tverti lietuvių kalboj literaturą, paliečiančią moterų klausimą ir tam sutverti bibliografišką komisiją.
5. Kova su prieštarais.
6. Raginti mergaites prie mokslo.
7. Tarpininkauti atradime darbo ir išradime vietų.
8. Kovoti su prostitucija, aiškinti veikimą faktorių, gyvos prekės ir rašyti toje pakraipoje referatus.
9. Persergėti moteris nuo užkrėtimo sifilisu nuo grįžtančių iš kariūnėnės vyrų.
10. Progaduoti blaivybę plačioj prasmėj.
11. Rinkti pinigus kuopelės reikalams, taisyti lėterijas, teatrus ir tt.
12. Kiekviena kuopa turi įsteigti bent vieną mokyklą, o jei galima ir daugiau.
13. Susinešti su knygynų komitetu, steigiant kuopelės knygyną.

TAKTIKA.

1. Progai atsitikus, aiškinti padėjimą moterų ir tas sąlygas politiškai, per kurias galima pagerinti jų padėjimą.
2. Aiškinti Lietuvos padėjimą ir Lietuvos reikalus, ir tam tikslui įtraukti į mokyklų programą pasikalbėjimus su vaikais ir su užaugusiais.
3. Susinešimas su centraliniu komitetu turi būti vienas sykį į du mėnesius.

4. Trečdaliį savo narių juašų privalo atiduoti centraliniam komitetui.

5. Kiekviena kuopa gali leisti atsišaukimus tik savo kuopos vardu, bet, jeigu ten yra kalba apie paliečiančius principijališkus dalykus, rateilis turi susinešti su centraliniu komitetu.

6. Kuopelė susideda mieste iš 5 iki 15 ypatų, o sodziuj iš 3 iki 10 ypatų.

Centralinis komitetas susideda iš narių gyvenančių Vilniuje. Jo uždavinys: sušaukti visuotinus susirinkimus; reguliariškai susinešti su kuopelėmis; stengties padaryti ryšius su kitų tautų moterų susivienijimais, turinčiais panašų tikslą.

Išlaidų apmokėjimui turi bėdą susivienijimo kasą. Centralinis komitetas turi atspaudinti savo įstatymus už sieniniuose laikraščiuose, kurie priims. Stokuoiant savam organui susivaižavimas įgalioja kreipties apie „Varpo“ redakcijos su prašymu talpinti L. M. S. pranešimus.

Lietuvos mokytojų susivaižavimo nusprendimai.

Apsvarstęs Lietuvos mokyklų padėjimą mokytojų susivaižavimas skaito už būtinais reikalinga tuojau šiai dienai:

1. Kad visose Lietuvos mokyklose, kur žmonių prigimta kalba lietuviška, būtų visi dalykai lietuviškai išguldomi.
2. Kad programa pradinių mokyklų būtų praplatinta.
3. Kad tikėjimo išguldinėjimas būtų pavestas kunigams.
4. Kad būtų prašalinti visi varžomieji įstatymai, kurie gina mokyti namie vaikus, samdyti mokytojus.
5. Kad visose Lietuvos mokyklose mokytojai būtų pačių žmonių renkami.
6. Kad visose mokyklose būtų panaikinta policijinė vyriausybės priežiūra, kad vietoj

os butų mokyklų vyriausybė pačių žmonių renkama su mokytojų atstovais.

7. Kadangi geruoju vyriausybė nieko neduos lietuviams, taigi suvažiavimas mano, jogei tik per kovą tegalės įgyti šias ir kitas tiesas.

8. Reikalinga mokytojams vienybėje eiti ir skelbti žmoniems savo nutarimus.

9. Mokytojai privalo patys varyti agitaciją. Kuogreičiausiai turi išleisti tam tikrą atsišaukimą žmonėms, kad paremtų šiuos reikalavimus.

10. Apskelbti spaudoj šiuos nutarimus.

Mokytojai-lietuviai susivažiavę Vilniuje išdirbo šiuos mokytojų susivienijimo pamatus:

§ 1. Kova už pamatinę reorganizaciją lietuvių apšvietimo:

a) Nacijonalizacija visų Lietuvos mokyklų — žemesniųjų ir vidutinių.

b) Sugražinimas ir nacijonalizacija Vilniaus universiteto.

c) Įvedimas Lietuvoje visuotino, priverstino mokymo.

d) Sutaikymas visų tipų mokyklų, idant liuosai galima būtų vieną baigus pereiti į kitą augštesnę.

e) Pavesti priežiūrą mokyklų visuomenės mokslo įstaigoms ir vietinėms savyvaldos organizacijoms su mokytojų atstovais.

§ 2. Kova už politiška Lietuvos laisvę, be kurios negalima bus nė įvykdinti viršminėtos apšvietimo reorganizacijos.

Idant pasiekti tą, kas buvo pažymėta. § 1. susivienijimas skaito reikalingu tuojau imtis už darbo:

a) Diskredituoti žodžiu ir raštu šiandieninį mokyklų sudėymą ir valdžios politiką dalykuose apšvietimo.

b) Organizuoti kolektyvinius mokytojų protestus prieš administracijos darbus, apšvietimui vodingus.

c) Bendrai išdirbti apšvieti-

mo klausimus pakraipoj nurodytoj § 1.

d) Pakakinimui dvasiškųjų mokytojų reikalų steigti knygynus, parsiųzdinti organus progresyviškos spaudos, taityti skaitymus, lekcijas mokytojams, organizuoti ratelius su tikslu išsiplėtoti, apsišviesti.

e) Organizuoti prieinamą juridiską pagelbą mokytojams.

f) Organizuoti savitarpinę asekuraciją, jeigu kas netektų vietos už veikimą visuomenės ir tėvynės labui.

g) Ginti susivienijimo narius nuo sauvalės mokslo vyriausybės ir šėip administracijos kolektivišku protestu ir kitais keliais.

k) Organizuoti draugų garbės teismą.

l) Prisidėti prie kovos už politiška Lietuvos laisvę, jei tat bus susivienijimo nuspręsta.

Visi susivienijimo nariai privalo, kiek įmanydami, platinti susivienijimo idėją ir pritraukti prie jo ypatais jam prijaudiančias.

Atsišaukimas į Amerikos lietuvių visuomenę.

Ačiu energiškam darbavimosi daugelio prakilnesnių vyrų jau lietuviai iškovojo šiek-tiek laisvės savo prigimtojų šalyj. Dabar visi kibo prie darbo pakėlimui Lietuvos kulturiškai ir ekonomiškai. Taigi ir mes, Senapilės gimnazijos (Suv. rėdyb.) mokiniai-lietuviai, matydami, kad truksta vyrų, kurie galėtų darbuotis ant tautiškos dirvos, stengiamės, dėl priderančio darbavimosi tarp lietuvių, išsilavinti prigimtojų kalboj. Tam tikslui mes įsteigėme knygynėlį, bet kad esame sunkiame ekonomiškam padėjime, mažai teturime knygų. Todėl pasitikime, kad mūsų broliai, gyvenantieji tolymoje Amerikoje, atjaučia savo vientaučiams moksleiviams ir sušėlps mus

lietuviškoms knygoms kiekvienas pagal išgalę. Visiems lietuviams gerai žinoma, kad iš mūsų mokyklos išeidavo visada daug susipratusių vyrų, o dabar, kada turėsim po ranka savo knygynėlį, galėsim įpratinti mažesnius prie skaitymo lietuviškų knygų, o jie išsikaite, išsilavins ir mokės branginti savo tautą ir darbuosis naudai Lietuvos žmonių.

Todėl jeigu vientaučiai teiksis paaukauti knygų (o rodos lietuviškos redakcijos galėtų tai lengvai), lai siunčia Tilžėn pagal sekantį atrašą: *M. Saunus, Tilzit (Ostpreussen) Fabrickstrasse N27 (Endriui)*, arba pas gyvenantį Amerikoje mūsų įgaliotoją B. Žiurį (*B. Žiuryš P. O. Box 371, Nau gatuck, Conn.*), kuris ir priduos mums, o patikrinimas, kad priėmė ir nuo ko, bus apgarsintas vietiniuose laikraščiuose. Delto kas nori dirbti labai žmonių, lai mums padeda.

Lietuvių mokinių kuopa.

Iš Prusų Lietuvos.

„Sandora“.

6 sausio Klaipėdoje „Sandora“ atlaikė savo susiejimą. Ant 10 val. prieš piet tapo pirma pamokslas bažnyčioje atlaikytas, bet kadangi ten nepribuvau, tai ir nežinau kokiu budu jis išvestas tapo; ant 11 val. atsibuvo susiejimas p. Pilipo maldos namuose. Apie „S.“ nekarta girdėjęs ir skaitęs,ėjau persiliudinti, kokios dvasės kudikiai tenai susirenka, todėlgi, ką matęs ir girdėjęs noriu trumpai pranešti.

Susiejimas tapo per draugovės primsėdį, p. kun. d-rą Gaigalą su giedojimu krikščioniškos giesmės posmelių pravers-tas. Tada tapo prie dienos rėdo žengta, bet viskas atsibuvo teip pamišriai, jog retasis tesuprato apie ką buvo kalba-

ma, o kits nė nežinojo nė ką kalbėti... Užmanius, jog ištikimieji turį surinktą skarbą atmokėti, pareikalavo kiti pirma skarbininką išskirti, nes buvėsis skarbininks pirm kelių sanvaičių pasimiręs. Bet p. pirmsėdis Gaigalas vėl užmanė, jog reikalinga pirma įstatas keisti. Na, tai nusikreipė visų akis prie šito užmanymo. Bet, štai pripuolė, jog p. Stora iš Tilžės yra pasveikinimo raštą atsiuntęs, tas tapo dabar pirmiausiai paskaitytas. Tame buvo išreikšta, jog lietuviai tur tas pačias tiesas kaip kitos tautos ir, jog per meilę bus galima lietuvius prikelti...

Dabar p. pirmsėdis Gaigalas užmanė įstatų 5-tą skirsnelį išbraukti, kuriame apie įtaisy-mą pensijonato ir priauginimą čystai lietuviškai kalbančių urėdininkų kalbama, sako, tai gal vokiškai valdžia netikti ir tt.

Pons kun. Reidys kalbėjo, jog gerai būtų nedeldienines Dievo šlužbas kudikiams įtaisyti ir, jog lietuviai turį leisti savo kudikius į augštesnius mokslus, idant daugiau lietuviškų urėdininkų būtų; jis prisiminė savo gentį p. Saunų (Zaunių), kurs savo vaikus leidžia augštesniųjų mokslų mokinties...

Saunaus žentas, p. Brozeit atsiliepė, jog urėdininkai esą germanizacijos dvasės perimti ir menkai prie lietuvių pristilaikanti, Sauniaus vaikai esą iš mažians lietuviškoj dvasėj užauginti ir per tai likę lietuvišiais, šiaip lietuviai bijantis, kad jų kudikiai augštus mokslus besimokindami nepasileistų...

Pons Gaigalas ištarė, jog augštus mokslus einantiems tereikia porą patreinių (patreinis 10 pf.) duoti, nes daugiau turint, moksleiviai ant pikto kelio nukrypsta. Vienam ir kitam dar savo dvasiška supratimą išreiškus, tapo p. Jonalaitis iš Klaipėdos skarbi-

ninku išrinktas, kurs iki tol dar visai prie „S.“ nepriklausė; įtikint p. Gaigalo žodžiams, jog „S.“ turinti 78 sąnarius, galima atsekti kas tie per sąnariai, kad negali iš savo tarpo nė skarbinką išsirinkti...

Potam tapo ištikimieji skiriamieji, bet daugumas nenorėjo tą garbę užimti, kadangi p. Gaigalas buvo paminėjęs, jog prie „S.“ teprivalo pristoti žmonės su geru garsu, o piktoji paskalboj esantieji turį nuo „S.“ atstoti, nes per tokius žmones galinti visa draugovė į pikta garsą pareiti...

Tuli reikalavo, kad „Pagalba“, kaip organas, tankiausiai iš-itu, bet p. Gaigalas išrodė, jogei tik 200 skaitytojų turint tokiai negalima. Vėl tapo užmanyta miernystės (?R.) namų įtaisyti ir jam vietą apeiti; tam tikslui tapo ir komitetas išrinktas; bet turint „S.“ tokius nesusipratusius draugus vargu kas įvyks. — *Burnaitis.*

(Da bus)

Isz Didz. Britanijos. Glasgow'o „S. D.“ kuopa.

Atsilankius čionai inteligencijai, apšvietimas tarp lietuvių pradėjo kilti; ypatingai pasirodžius laikraščiai „Laikui“, žmonės pradėjo susiprast, pradėjo organizuotis, tvert draugystes visuos miesteliuos ir kaimeliuos; daugiausia yra susitvėrę „Šviesos Draugystės“ kuopų.

„S. D.“ kuopų pakraipos nevienodos. Pradedant rengtis prie seimo, kuopos, ar pavieniai sąnariai pradėjo svarstyt apie tikslą: vieni rėmėsi ant socialdemokratų programo, — žinoma, ant tokio tikslo rėmėsi vien tik darbininkai; kiti gi — inteligencija labai tam buvo priešinga. Kurioj kuopoj laikėsi koks poniškas inteligentas, ta kuopa išrodė visai kitokios pakraipos ir nesutiko nuomonių su kitoms kuopoms. Per-

tai atsirado kritikai ant kritikų, šmeižimai ant šmeižimų, pertai iš kelių kuopų nebuvo nė delegatų seime.

Glasgowo kuopa yra didžiausia, nuo kurios galima būtų tikėtis ir didesnio darbo, bet pažiūrėjus, rasim mažesni, negu tų kuopų, kurias pavadiną jie užgesusioms. Negana, kad ta kuopa nesirupino apie seimą ir nesiuontė delegatų, bet dar ji per savo susirinkimą, 7 d. sausio, atmetė seimo nutarimus. Vienas sąnarys pasiprašęs balso išaiškino „S. D.“ tikslą, seimo nuspręsta; potam primsėdis kalbėjo, kad mes to tikslo nepriimam ir tas visas yra negeras, nes jis esąs padarytas tik tokių, kurie visai nėra „S. D.“ sąnariais ir tokių kuopų, kur tik yra 3 ar 4 sąnariai. Taip pirmsėdziui paniekinus seimą ir jo visą nusprendimą, keletas sąnarių tam pritarė, ir iš to matyt, kad Glasgowo kuopa nenor priguļeti — į „S. D.“ centrą. Ji neskyrė nė centrališko komiteto. Matyt, kad dr. J. Bagdonas atskirs kuopą nuo susivienijimo lietuvių Didžiojoje Britanijoje. Pats dr. J. B., atkeliavęs antru kartu į Škotiją, kalbėjo kelis kartus, kad reik padaryt susivienijimą lietuvių D. Brit., kaip dabar matyt, tai ardo. Tos didelės kuopos darbštumo užmirimas pasirodo ir tame, kad ji da nė cento nepaskyrė kovojantiems už Lietuvos liuosybę... Rengiant lietuvišką vakarą ant Naujų metų, buvo iš anksto minėta, kad likusijį pelną paskirs kovojantiems už Lietuvos liuosybę. Tą vakarą buvo užmanytos aukos kankiniams; žmonės su noru aukavo. Per susirinkimą po baliui radus nemažai pelno, pradėjom skirstyt aukas ant tautišku reikalų. Visi sąnariai paskirstė aukas sekančiai: svečių suaukautus pinigus — kankiniams likusijį pelną — kovojantiems. Taip primsėdis aiškino, kad revoliuciją ne visi lygiai su-

prantą ir ne viena socialdemokratų partija kovojanti, ir nežinia esą, kur tie pinigai dingsta, L. S. D. Partijai suaukauti, nes ji neišduodanti atskaitos ir nėra vertės jiems duoti aukas... Keli sąnariai buvo priešingi tam, dėlto negalėjo kam kitam paskirt, tai paskyrė visus kankiniams. Aš nėsu priešingas, kad taip padarė ir nesakau, kad kankiniams nereik, ale bet reikia ir kovotojams paskirt kiek.

Ant galo reikia primyti dar vieną smulkmeną.

„Laiko“ N1 „S. D. sąnaris“, pagirdamas „Žvaigždę“ su jos „inteligentais, tarp kito ko nurodė, kad Glasgow'o kuopa priimdama sąnarį pasistengtų gerai ištirti jo nuomones, ir jeigu įstojasis sąnarys pasirodytų, žinoma, ne „Žvaigždiškų“ nuomonių, tai tokį reikia išmest... Toje kuopoj ir atsitiko panašiai su K. Rugienium. Pamatė, kad jis daugiau socialdemokratiškos pakraipos, tai buvo užmanyta jį išmest iš kuopos. Leido tą per balsus. Balsavimas vienok buvo slapstas... ir užmanymas neįvyko. Potam L. Slėnis su A. Micevičium, matydami, kad „bedievis“ Rugienius lieka draugystėje, pats norėjo atsiskirt ir kitus kalbino pamest tą kuopą. K. Rugienius, matydamas, kad jo neuzkenčia ir delto kuopa įra, pats atsisakė.

Daugmatis.

„Šviesos Draugystės“ įstatymai.

Sausio 2 d. š. m. Bellshill'jy Škot., „Šviesos Draugystė“ turėjo savo pirmąjį seimą, kur po ilgų ginčų tapo priimti įstatymai, kuriuos čia ir paduodame, paėmę iš „Laiko“.

Tikslas „Šviesos Draugystės“
1. Platinti apšvietimą ir tautišką susipratimą tarp lietuvių gyvenančių Didz. Britanijoje.

2. Draugystė veiks dvasioje neprigulmingos, demokratiškos Lietuvos.

3. Draugystė susideda iš kuopų ir pavienių ypatų; kuopa skaitosi iš 3 narių.

4. Į Draugystę gali priguļeti kaip vyrai taip ir moters ant lygių tiesų.

5. Kiekviena kuopa vietiniuose savo reikaluose yra savistovia.

6. Kiekviena kuopa turi atlikti kas mėnesį susirinkimą.

7. Jei sąnarys persikelia į kitą kuopą, tad įstojimo nemoka.

8. Priėmimas naujo sąnario tur but perstatoma 2 sąnarių.

9. Pašalpinę Draugystę priskirti prie „Šviesos Draugystės“. Pašalpa duoti tokiuose atsitikimuose, kada sąnaris susergera ir liga pripazinta per daktarą.

10. Parupint įstatymus Pašalpinės Draugystės.

11. Atsitikus kokiai nelaimiai, tuo tarpu pašalpa sąnariui duoti pagal nurodymą kuopos.

12. Mėnesinė mokestis sąnarių 1 šil.

13. Įkurti centrališką Draugystės kasą.

14. Visos kuopos nuo kiekvieno sąnario moka po 3 pen. ant mėn. į centrališką kasą.

15. Įvykdinti mokesčio korteles (knygutes) kiekvienam sąnariui. Išlaidas dengti iš centrališkojo izdo.

16. Kuopų mitingų vertę priduoť tik tada, kada patvirtis tai didesnė pusė sąnarių.

17. Perkeisti įstatymus, arba suvaržyti sąnarį, tegali pritariant 2/3 visų sąnarių.

18. Nutarimai užtvirtinami daugumu balsų.

19. Norint išmesti sąnarį iš Draugystės, turi pritari 2/3 sąnarių.

20. Sąnarys neuzsimokėjęs per 2 mėn. trečią mėnesį tapo išbraukiamas.

Centrališkąją vyriausybę turi išrinkti visos kuopos, kuriai pavesta apdirbti Pašalpinės Draugystės įstatymai.

Sekantis seimas turėtų atsitikti taipgi tarpe Kalėdų ir Naujų metų.

Amerikos Lietuvių Susivaziavimas.

Susivaziavimas atsibuvo 22 d. sausio, š. m., Philadelphia, Pa. Continental Hotel'io salėje Susivaziavo apie 200 delegatų iš įvairių Amerikos miestų, imant proporcingai, daugiausiai buvo iš pačios Philadelphia; iš čia buvo teipgi atsūsti svetimtaučių įvairių organizacijų atstovai, kaip tai: zydu, lenkų, rusų ir latvių. 10 val. iš ryto prasidėjo priėmimas delegatų, skaitymas jų mandatų ir išdalinimas kokardų, susidedančių iš dviejų raiščių: mėlynos ir baltos. Potam susivaziavimas išrinko prezidentą, sekretorius ir presos komitetą. Prezidentu liko išrinktas J. Šikys iš Brooklyno, sekretoriais — F. Bagočius iš Pittsburgo ir V. Daukšis iš Philadelphia.

Užėmęs prezidento vietą J. Šikys prašė susirinkusiųjų užsilaikyti gražiai, tvarkiai ir diskusijose neužgaulioti ypatų, tik kritikuoti jų išreikštą misiją, nuomonę. Potam paprašė to susivaziavimo rengėjų paaiškinti dalyką, dėl kurio tas susivaziavimas tapo surengtas. Taisiais rengėjais pasirodė dr. Šliupas, kun. Žilinskas ir kun. Kaulakis. Pirmas dr. Šliupas, aiškino, kad susivaziavimas arba seimas tapo sušauktas dėl susivienijimo visų lietuvių reikale Lietuvos išliuosavimo, dėl išrinkimo komiteto aukoms suimti nuo visų Amerikos lietuvių, be skirtumo partijų ir pažvalgų, ir tam komitetui duoti pilną valią, jis laikysis pinigais ir siųs kur matys reikalingą; o kadangi, anot dro Šliupo, dabar revoliucijos nėra ir jeigu jos jau nebus, tai atlikusieji pinigai busią sunaudoti įsteigimui universiteto Vilniuje, lietuviškų mokyklų, skaityklų ir kitiems bendriems lietuvių reikalams.

Kun. Žilinskas paaiškino, kad susivaziavimo užmanymas

kilęs iš pačių europiečių, su knriais jis, kun. Ž., susirašęs. Apie komitetą suėmimui aukų pasakė, kad jis turėtų būti ne valdantis, o tik išpildantis. Kun. Kaulakis aiškino panašiai kaip kun. Ž.

Po pietų sesija prasidėjo 2 val. ir tęsėsi iki 7-tai vakaro. Prakalbų nebuvo. Dr. Šliupas perskaitė savo parašytą rezoliucijos projektą, kurį leido per balsavimą: priimti, o pasakui pataisyti, ar visai nepriimti. Daugumu balsų tapo priimta su sąlyga paskiaus pataisyti. Bet pradėjus taisyti pakilo triukšmas ir teip rezoliucija liko priimta be pataisymo ir be antro balsavimo. Toje rezoliucijoje, išreikšta laukimas igyvėdinimo konstitucijos visoj Maskolijoje, įvedimas Lietuvos autonomijos su seimu Vilniuje, sugražinimas universiteto Vilniuje, protestas prieš lenkus, norinčius Suvalkų guberniją priskaityti prie Lenkų autonomijos, susijungimas vienoj autonomijoj lietuvių ir latvių ir tt. Buvo pakelti balsai, kad būtų pridėta, pagal nutarimus Liet. susivaziavimo Vilniuje, koku budu eiti prie igyvėdinimo to viso, — būtent — boikotuojant valdžią ir pakeliant visuotiną streiką; antra, kad amerikiečiai lietuviai prisizada remti tą kovą pinigais, tolei, — kol ji tęsis. Bet kadangi protokolas nebuvo perskaitytas, tai nežinia, ar kokis nors pataisymas įėjo į tą rezoliuciją, ar ne.

Rezoliucija turinti būti apgarsinta ir svetimuose laikraščiuose ir nusiųsta caro valdžiai ir jos atstovams.

Komitetas tapo išriaktas iš šių ypatų: prezidentas kun. Peza iš Brockton, Mass., kasierius T. Dudis iš Philadelphia, sekretorius susinešimų su Europa Juozas Šernas iš Chicago, sek. vietinis — Fortunatas Bagočius iš Pittsburgo; kasos prižiūrėtojai: Tareilas iš Ansonia, Ct., 2) Povilai-

ka, Waterbury, Ct., 3) Ant. Linauskas, Philadelphia, Pa.

Kasierius užsistato \$5.000 kaucijos, kurią padidina, jei suplankusių aukų suma pereis per \$5.000. Komitetas pildys vien aukautojų bei aukų rinkėjų norą — siųs aukas ten, kur jos bus paskirtos. Jei kas komitetui atsiųsdamas aukas, nepaminės kam jas paskiria, tai komitetas privalo pareikalauti per laišką įsekmo paminėjimo. Jei ir tada aukautojai atsidės vien ant komiteto, tad komitetas pats nusprendžia. Jei šitame atvejuje tarp komiteta sąnarių išėitų nesusipratimas ir negalėtų susitaikyt, tai išsirenka iš pašalinių ypatų trečiųjų teismą. Pagarsinimas aukų ir aukautojų vardų prieguli visiems laikraščiams, arba kuriuose patys aukautojai norės kad būtų pagarsinta.

Tas viskas tik žodžiais buvo aiškinta: protokolo ir šiuo kartru neperskaityta, — tai vis dėl trumpumo laiko.

Pridera paminėt, kad visas susivaziavimas, abelnai, ejo už revoliuciją. *Delegatas.*

Atsisaukimas.

Kaip tik viešas, revoliucijos judėjimas Maskolijoje apmirė, caras tuojaus iš naujo pradėjo persekioti ir kankinti mūsų brolius lietuvius, dar labiau negu pirmai. Dabar jis ant suvaldymo politiškai kovojančių lietuvių, daugiau su savo policija nebegali numalšinti, atsiuntė į Lietuvą gaujas puslaukinių, necivilizuotų kazokų. Tie jo akli tarnai šiadien Lietuvoje daro tą ką tik jie nori: išvagia žmonių turtus, suzeidžia nekaltus žmones, daro krautas ir areštuoja kiekvieną lietuvių, ant katro tik turi kokį nors politiską patėmyjimą. Suareštavo jau daugybę mūsų inteligentų, ukininkų ir fabrikuose dirbančių darbininkų, sukimšo juos į kalėjimus ir

kankina kobjauriausiai teip, kaip tik maskolių valdžia išmano

Tie mūsų kankintiniai, vardan savo tėvynės, dabar caro kalėjimuose — kobjauriausiuose ant svieta urvuose, kenčia didį vargą. Todėl mes Amerikos lietuviai privalome ir apie juos pasirupinti — suaukauti aukas ir kuoveikiausiai jiems nusiųsti. Mes Amerikos Kankintinių kasoje aukų jau neturime nė cento, nes gavę telegramą, jog „Kankintinių daugybės, pinigų nėra, siųskit daugiau ir kogeričiaus“, tuojaus visus pinigus išsiuntėme „Kankintinių kasai“ į Lietuvą. Ir todėl mes „Am. Kank. Komitetas“ paleidžiame šį atsišaukimą į mūsų visuomenę, tikėdamiesi, kad ji pasiskubins suaukauti daugiau aukų ir tokiu vėl sušels savo vargstančius kalėjimuose brolius.

Amerikos Kankintinių Komitetas:

*A. Bacevyčia,
P. Mikolainis,
J. J. Paukštis.*

P.S. Prašomė ir kitų laikraščių tai atkartoti.

Politiszkos žinios.

Maskolija. Dabar eina aštri, ginkluota revoliucija beveik tiktai Kaukaze. Kitur visur viešpatauja reakcija su kazokų nagaiška, o revoliucija tiktai iš palengvo kyla, kartais tik sukruta smarkiau, lyg žemės drebėjimas prieš baisesių ugniakalnio išsiveržimą; šits revoliucijos ugnakalnio išsiveržimas gali atsitikti neužilgo, nes teip negali ilgai būti, kaip dabar yra; valdžios anarchijos spēkos išsibaigė, sukėlusios visuotiną neapykantą ir kerštą prieš valdžią. Ministrų prezidentas Vittė ir vidaus dalykų ministeris Durnovo davis laikosi savo vietose. Kitigi ministėriai nepastovi ilgai. Keilių ir telegrafų ministeris Ne-

mečajev ir valstybės kontrolie-rius atsisako; teipgi ketina atsisakyt nuo vietos finansų mi-nisteris Šipovas. Kelių minis-teris važinėjo po šalį apžiūrė-dams geležinkelius ir sugrįžęs atsisakė, aiškindamas, kad ne-galima norėt užlaikyt tvarko-je geležinkelius, kuomet inte-ligentiškiausi jų valdininkai sukišti kalėjiman. Iš to aišku, kad du valdonai—kraugeriai—Vitte ir Durnovo—neilgai galės viešpataut ir su kazokų nagaikoms varyti į „dumą“, kur turėsią susirinkt žmonių atstovai 28 d. balandžio. Žmo-nės iš prievartos nelabai renka savo atstovus, o juk ir negali-ma.

Varšavoj tarp socialistų ir demokaatų iš to kilo muštynės demekratai nori rinkti į caro dumą, o socialistai ir šiaip pirmžengiai mato tame tik no-rą sustiprīt caro valdžią, teip barbariškai dabar viešpatujan-čią ir teip begėdiškai atšauku-sią visas tiesas duotas 30 d. špalių p. m.

Isz Amerikos.

Ne žino ko
reikalaut.

Angliakasių prezidentas Mi-tchell dabar budamas New Yorke užmanė ketverge antrą konferenciją angliakasių dele-gatų su kompanieriais kieto-sios auglies. Vienok... pats nežinojo lemtai ko reikalaut... Nuliudęs, kad reiks streikuot, o čia da 5-to distrikto prezi-dėntas užsipoala, kad straiikas negalys įvykt, kad bus pralai-mėta. Mitchellis jį vadina kle-jotoju. Tai daili porelė...

Moteris skundžia
kunigą.

Grenburg, Pa. Lenkų kuni-gą W. A. Młynarczyk'ą viena lenkė, turinti vyrą, apskundė už kriminališką užpuolimą. Kunigas teisinasi, kad tai esą biauirus apklepojimas; jį su savo vyru reikalavus nuo ku-

nigo pinigų, tai tylesią, o ku-nigas sakosi nedavęs ir liepęs „eit į peklą“, tai dabar, girdi, jį ir skundžia.

R o o z e v e l č i u t e s
v e s t u v e s .

17 d. vasario Baltamjam Na-me Washingtono tapo sujung-ti šliubo ryšiais kongresmonas Nicholas Longworth ir Alice Roosevelt, prezidento duktė. Iškilnė buvo teip didelė ir gar-si kad laikraščiai šėlo begir-dami...

U ž d a r e k a s y k l a .

Iš anglies kasyklos Silver Brook'e, netoli Mahany City, Pa. paleido 500 darbininkų, išvindavo mulus ir uždarė ka-syklą. Priezastis angliakasiams nežinoma.

Isz lietuvišku dirvu Amerikoje

New York. Męs žemiau pa-sirašiusieji aukaujam \$3,00 (Pakvituota „V.L.“ N 8 Red.) L. Socijal. Dem. Partijai, už tėvynės liuosybę kovojantiems ir papeikiam „Kataliko“ be-gėdišką atsišaukimą kaslink nedavimo socialistams aukų. Mat dabar visi pavyduoliai į-gavo pavasario ligą ir atmena Lietuvos pavargėlius nesocija-listus (davatkas). Bet, klau-siam „Kataliko“, kame jūs akys ir ausys pirm šio laiko buvo. Gal iki dabar ten, Lie-tuvoje, nebuvo pavargėlių? Gal nebuvo ir turėjų, kurie se-niai davatkas galėjo ir be A-merikos lietuvių pagelbos su-šėlpti, pastatydami prieglaudos namus ir paaukaudami nors nuo darbininko nusuktus už darbius; tegul, nors tiek būtų mielaširdingi, kiek buvo senovės perizeušai, kurie dėl žmo-nių akies dirbo gerus darbus.

Dabar ir kunigai sukruto rinkti aukas ir vis aiškina jo-gei Lietuvoje jie priduos pro-fesoriams; girdi, dabar profe-soriai esą suimti ir jų pačios likę be duonos; bet nepaaiški-na, kiek ir už ką tie profesoriai

likosi suimti. Todėl, broliai mylinti tėvynę, nežiurėkim ant-tų visų užmėtinėjimų ir papei-kimų socialistų, nes visi gerai žinom, kad ne davatkos ir pro-fesoriai kovoja už laisvę bran-gios męs tėvynės, bet tik tie visų sukėjų ir turėjų prakeikti socialistai už mus visus kovo-ja; tai ir męs visi turim buti jiem pagelba, jeigu ne darbais, tai nors su centais.

Aukautojai ir šių trumpų žodžių rašytojai:

J. Genis,

V. Mažeika.

Z. Jonuškis.

West Lyn, Mass. Vasario 11 d. Liet. Ukėšų Kliubas pa-rengė prakalbas. Susirinkimą atidarė B. Miglinas. Kalbėto-jai šitie: K. Rutkus — nurodė reikalingumą prigulėti prie so-cijalistų partijos, kuri viena tik kovoja už visišką išliuosavi-mą žmonijai nuo priespaudos ir skriaudos; S. Donelavičia, — statistiškais skaitlinėmis iš-rodė didumą išnaudojimo skur-džių Amerikoje; P. Stonis, — apie kliubo darbų naudą visuo-menei; M. Paltanavičius, — apie revoliuciją prieš caro valdžią. Aukų revoliucijai surinkta \$17,50.

B. Miglinas.

Philadelphia, Pa. G. Re-daktoriau! Surinkau keletą centų pašelpai social-revoliucijonierių, kovojančių už laisvę męs braungios Lietuvos. Iš su-rinktų pinigų paimta 5 c. už persiuntimą, taigi atsiunčių \$2,10, kuriuos prašau pasiųsti kam jie yra paskirti. Su guo-done—A. Kašiuba.

Baltimore, Md. Po ilgos ligos pasimirė Katarina Mačie-nė, po tėvų Senkiutė, 42 metų. Velionė paejo iš Suvalkų gub. Šunckų parap. Sarakų kaimo. Paliko savo vyrą ir du sunu. Baltimorėj pragyveno 20 metų ir buvo labai gerbiama kaipo-geros valios moteriškė. 9 d. va-

sario liko palaidota ant katali-kiškų kapinių.

Darbai pas mus eina labai gerai. Ypačingai rubų siuvejai tai dirba dieną ir naktį (tai nelabai gerai. Red.). Kleboni-joj teipgi biznis eina labai ge-rai, nes žmonelės ženijasi ne-apsileisdami: senieji neapsi-leidžia jaunaisiais, jaunieji se-naisiais.

V. P. Č.

Courtney, Pa. 24 d. vasario buvo lietuvių balius ir prakal-bos. Vienas kalbėtojas ragino aukauti revoliucijai ir siųsti d-rui Šliupui. Bet nieks nesu-tiko ir auka tapo nusiūsta į „Kovos“ redakciją — išviso apie 28 dol.

Aukavęs dolerį.

Brooklyn, N. Y. Del džiaugsmingo susilaukimo 12 d. vasario š. m. dukters, kuri gavo vardą Euridice, aukauja-me revoliucijos reikalams \$2,00 — kuriuos pasiuntėm dr. Šliu-pui, — ir sykiu pranešam tą zi-nią gentims ir draugams.

Leonas ir Maldvina

Ereminai.

Tacoma, Wash. Pranešu savo tautiečiams, neturintiems darbo arba umai atvažiavu-siems iš tėvynės, kad nesibijo-tų keliauti į Vašingtono vals-tijos miestą Tacomą, nes čio-nai galima darbą visada gauti. Miestas Tacoma guli didelėje lygumoj apsiaubtas beveik iš trijų šonų giliais vandenimis Tykausiaus didmario per ką labai parankiai prieina di-džiausi laivai, kurie veža tavo-rus daugiausiai į Aziją ir Ala-laską. Gelzkelis Northern Pa-cific sujungia miestą Tacoma su rytų pusės miestais. Miestas Tacoma yra dar tik kudukys-toje savo išiplėtojimo ir iki valiai yra progos sumaniems vyram užtikrinti sau gerą ate-tį. Taigi kuriem darbas neper-daug sekass rytuose, nesibijo-kite atkeliauti į vakarus, o

ypatingai toki, kurie norėtų nusipirkti šmotelį žemės. Norintieji dasiznot daugiau, gali duoti klausimus per gro matas.

S. Mačėnas, F.R.D. box 70,
Gid Harbor, Wash.

Plymouth, Pa. Vasario 17 d. Breslau anglekasyklėje 10 val. vakare, patiko bairi nelaimė lietuvių Antaną Šidlauską, ir da 3 anglus. Besitrusiant šantėje iš nežinomos priežasties explodavęs kaszin keno padėtas dinamitas ir anglai liko ant vietos sudraskyti, o a. a. Antanas Šidlauskas sunkiai sužeistas, į pusę paros pasimirė ligonbutyje. Vasario 21 d. buvo laidotuvės; palaidojo ant Shawnee kapinių (ten kur Juozas Paukštys palaidotas). Velionis buvo laisvų pažiūrų. Turėjo amžiaus 27 metus, paliko jauną pačią ir vieną sunų. Prigulėjo prie S.L.A. 5 kuopos ir prie anglų draugystės, kuri ir palaidojo velionio kuną.

Tegul buva lengva jam šios šalies žemelė.

Wilson, Pa. 11 d. vasario buvo čia susirinkimas su prakalboms. Tikslas susirinkimo — sutvirtinti neseniai susitvėrusią 116 k-pą S. L. A. ir pašelpinę dr-stę šv. Jono Krikštytojaus, kuri nelemtos garbės kun. Čepunionį iš Homestead'o, kur ir kitur gyvendamas norėjo mūsų draugystę valdyt ir viršininkus pats aprinkti, buvo pakrikus. Beto, susirinkimo tikslu buvo ir revoliucija Lietuvoje. Kalbėtojai buvo iš Pittsburgo: pp. Maskeliunas, Bagočius ir „kunigas“ Dilionis. Aukų revoliucijos reikalams surinko \$20,35, kuriuos nutarė priduoti „Kovos“ redakcijai ir padavė Bagočiui, kad jis tą atliktų. Bet „kunigas“ Dilionis pradėjo nerimastauti, kad aukos vėl teksiančios socialistams; girdi „aš nuveščiau Philadelphia Šliupui“...

Tada Bag. padavė pinigus Dilioniui, — kaip girdėjau — delto, kad tas „kunigas“ nepakeltų tokio demoralizuojančio trukšmo, kaip kad Pittsburge yra padaręs. Baurus mat ir tokių „kunigų“ darbai! Šiteip eldamasis tik stabdo aukaus ir sėja neužsitikėjimą; ypač, kad pats neturi garbės žmonių akise.

Susivienijimo L. A. reikalai.

Reikale vaikų skyriaus.

Waterbury, Conn. Kad per N 6 šių metų „V. L.“ 23 kuopa S. L. A. reikalauja nuog centr. komiteto paaiškinimo apie ten paminėtus reikalus, aš iš savo pusės pranešu šitai: kada man prisiėjo rengti pirmą atskaitą, t. y. No. 13, reikale „vaikų skyriaus“ sutikau keblumą, patėmijau kad: pagal 19 seimo protokolą vaikai nuog 5 iki 10 metų senumo, teip jau kaip ir iki 5 metų — moka \$2,00 metinės ir 25 c. įstojimo, o pagal įstatų lapelį (prie kurio sutaisyto aš nepridėjau nė menkiausio triuso) vaikai nuo 5 iki 10 metų senumo moka \$2,25 per metus, arba vieną bertainį metų 75 c., o kitus tris — po 50 c. (75 c. mokasi sausio mėn.). Kada gi suspendavimas turi reikšmę ant įstatų, o aš nežinodamas ko laikytis, 19 seimo protokolo, ar įstatų ant „lapelio“ klausiau prezidento p. Tareilos, kuris man patarė laikytis įstatų ant „lapelio“, paaiškindamas, buk rašėjai 19 seimo protokolo ne teip pagarsino, kaip tikrai per seimą buvo nutarta. Kadangi įstatatai nėra aiškūs, ir suspendavimas nepriguli nuo manęs vieno, todėl jieškojau pas prezidentą patarimo, kurį gavęs, laikiausi pagal jį. Nenorėdamas nė užtart, nė visą kaltę krauti ant prezidento, atkartosiu 23 kuopos straipsnyje paminėjimą: Užtvirtinimas vaikų skyriaus XX seimo skamba šiaip: „Sesija VII. Nutarta, kad vaikų sky-

rius butų paliktas ant to paties pamato, kaip pernai buvo, teip-gi, kad butų išdrukuotos jiems mokesčių knyguotes, prie kurių bus pridėta ir lapelis konstitucijos. Taigi mat ir XX-tas seimas nztvirtino lapelį konstitucijos, kuris buvo prieš tą seimą sutaisytas ir buktas lapelis konstitucijos butų negeras — ant to seimo nė vieną kuopa per savo pasiuntinius ne užprotstavėjo.

Toliaus 23 kuopos straipsnyje skamba šiaip: „... bet tai yra saivališkas darbas central. komiteto. Centr. komitetas neturi tiesos uždėdinti ant ko nors extra mokesčių, o dabar pasirodo, jog jis yra tą padaręs“.

Rods aš nematau, kad nors vienas iš centr. komiteto butų susitepęs panašiais užmetinėjimais, bet duokime sau, kad teip butų atsitikę, tai vis-gi ne visas komitetas, ir todėl reikia nurodyti tikrą kaltininką, o ne bausti visus. Aš tikiu, jogei ir 23 kuopos supranta, kad mano kaltės tame nėra, tai kodėl podraug su kitais ir mane perstato iš blogos pusės? O jeigu aš esmiu tikru kaltininku (bet kame), tai kam kitus sąnarius centr. komiteto užgauti? Juk-gi už tiesą, ar šiame reikale gali būti visi kalti? O jeigu yra vienas, tai kuris? Su juo mi tai tik ir reikalą turėkite, jam darodinkite prasikaltimą ir tt.

Aš dėlei S.L.A. geidžiu dirbti kuonoteisingiausiai, ir kad reikale „vaikų skyriaus“ atsitiko toks keblumas, aš kad ir nenorėdamas priverstas suspenduoti tuos, kurie pateko prie tos kategorijos sąnarių ir kad kaip centr. kom. saivališka neturi elgtis peržengdamas įstatatus, teip lygiai ir nė viena iš kuopų negali centr. kom. prie to versti, iš mano pusės butų malonu ir „vaikų skyriaus“ klausimą palikti ateinančiam jam 21 seimui išrišti.

J. Žemantauckas, S.L.A. sekr.

Iš moterų judėjimo ir gyvenimo.

(KRONIKA.)

Motinių kongresas. „Tautiškojo Motinių Kongreso“ vadovės per savo metinį susirinkimą nutarė užkviesti „Tarpautiškajį Motinių Kongresą“ atlaikyti savo busimąjį seimą Washingtono.

Taut. Mot. Kongresas atlaikys konferenciją mieste Los Angeles, Californijoje, 7 d. gegužio. Tarpe kitų tapo užkviesti kaipo kalbėtojai: Mrs. W. S. Hefferan iš Chichagos, mokslo komisijos pirmsėdė ir Lindsay iš Denver, Colo., jaunuomenės teismo teistojas.

Tame pat susirinkime nutarė išleidinėti mėnesinį laikraštį, pradedant nuo vasario mėnesio šių metų. Laikraštis bus pašvestas organizacijos reikalams.

¶ Neperseniai Chicagoj, Ill. buvo lenkių susirinkimas, sušauktas valdybos „Lenkių Susivienijimo Amerikoj“. Tame susirinkime tapo išrinktas komitetas rinkimui aukų pavar-gusiems ir badaujantiems lenkams ir lenkėms Lenkijoj (su tuo tikslu ir susirinkimas buvo sušauktas). Nepoiligam tas komitetas surinko gerokai pinigų ir išsiuntė į Lenkiją ant rankų žinomos literatės — poetės Marijos Konopnickienės. Nuo jos dabar gavo pakvitavojimą toki: pusė pinigų perduota „Pirmėivinės Demokratijos Sąjungos“ Pašelpiniam Komitetui, o kita pusė — abelnam komitetui.

Unijos nepaprastas pasisekimas.

Ką mainierių organizacija pasiekė savo sąnariams.

Suvienvtų Amerikos mainierių urėdninkų pranešimai, atskaityti neseniai pasibaigusio-

je Indianapoliso konvencijoje parodo unijos augimą laike prabėgusių metų, prasipletimą unijos dvasios, augimą sąnarių skaitliaus, augimą unijos kasos ir augimą visuomeniško pritarimo unijos darbams.

Vis tai smagu girdėti unijos urėdninkams ir sąnariams, kurie per metus darbavosi, idant uniją pakelsi ant to laipsnio, ant kokio dabar stovi šitos žemės industrijoje. Yra tai didžiausia ant svieto darbinikiška unija. Skaito ji dabar apie 400,000 sąnarių ir beperstojimo auge. Laike savo gyvenimo ji padidino mainierių algas kaip kokiuose distriktuose net su 50 c. ant dol.; numazino darbs valandas daugel distriktuose ant 8, o kituose ant 9 valandų; atsiekė priėmimą saugojančių mainierių, koki niekuomet nebutų įsteigti, jei ne unija. Atsiekė atitolinimą nuo kasyklų jaunučių vaikų, tuomi jiems duodant progą lankyti mokyklą ir daugiau darbo už geresnias algas po žeme ir ant viršaus. Šuteikė unijos sąnariams neprigulmybę, su kokia mainieriai niekad nesidžiaugė, ir privertė savininkus apsieiti su darbininkais geriau negu pirma. Prašalino prispaudimą, koku pirma spaudavo darbininkus lyg vergus, pakol dar unija nebavo įsteigta, ir privertė savininkus paisyti unijos tiesų ir padaryti sutartis, kokias ant ateinančių metų mokėti algas ir kaip dirbti.

Šitas prakilnus darbas tebeina toliau ir unijos įtekmė tebesiplatina. Kiekvieną mėnesį vis daugiau mainierių turi progą džiaugtis, jog yra unijos sąnariais ir unij gelbsti jiems gerinti jų padėjimą.

Išrodo ant to, jog netruks ilgai, kelis metus tiktai, pakol kiekvienas anglekasys šitoje žemėje bus sąnarys unijos, kuri tada stovės pilnoje savo jėgoje. Kada tas laikas prieis,

nebus straikų, bus santaika be pertrukio, darbininkai uždirbs geras algas, su jais bus apsieinama žmoniškai, jie prasigyvens, bus laimingais ir užganėdintais.

Tačiau, nors unija tiek daug atsiekė savo sąnariams, nereikia manyti, dabar unija esanti gana druta ir nebereikia ją dar drutinti. Juo daugiau apie uniją bus pasirupinta, juo anksčiau ji bus tobul. Unijos pasisekimas remiasi ant jos sąnarių, taigi turi būti pareiga kiek vieno sąnario, neužtrukti su savo mėnesine, nueiti ant mitingų, raginti neprigalinčius prisirašyti ir daryt ką tik gali dėl unijos labo.

Melstis ir duotis nužudyt.

Lenkų kunigų su-ivienyji mas nutarė melstis už Lenkiją: — geriausias budas išliuosavimo Lenkijos!!! 63 metuos kazokai apsiatė lenkus, jų kuuigas sako: vaikai klaupkim ir melskimės, vietoj giutis iki paskutinio. Žinoma, kazokai išbadė visus.

Aš duodu jiems receptą tokį: tegul jie nieko nevalgo keletą dienų, o aš, žinoma, melsiesiu už juos, kad jie butų sotūs.

Lietuviai kunigai da nešaukia melstis už Lietuvą, sako, reikia boikotuoti valdžią, ale šiukštu! ginklo nimit rankas, kada už boikotą ims kazokai badyt!..

Klerikališką laikraštį kaip perskaitai žmogus, tai tuo gema mislis, kad visados reikia buti nelaisvėje ir pagonus mušti be meilės, naudai Bazyčios šventos... ir caro valdžios. Reikės nustot skaičius, tegu juos dievai, — gali į kalėjimą pakliuti.

Praščiokas.

Atsakymai.

Seniui Kaubriui. Ar tikrai zinot, kad p. T-ko surink-

tos aukos nebuvo pavituotos per du metus? Jei tikrai, tai geriau butų, kad pranešdami pasirašytumėt savo pravardę. Toliaus, kas ta „boba ragana“ ir jos biznis „su nevirtais skilandžiais“. Rašykit be išmisliojimų, tik paduokit aiškius faktus. Teip rašytas žinias visados patalpjsime. Dabar negalima.

M. M. Račiutėi. Malonekite pranešti, kam skiriote auką.

Isz visur.

Vienas Albanijos revoliucijonierių vadovas, Schaban, dabar viešintis New Yorke, turi galvą vertumo \$35,000; mat Turkų sultonas tiek duoda kas jam pri-tatys Schabaną. Mat ir sultonas gerų žmonių galvas ryja, kaip caras...

Odesos gen.-gubernatorius išleido atsišaukimą į mokinius, kad jei kas tik bandys pertraukt mokslą, bus smarkiai nubaustaa: studentai busią sykiu su savo tėvais išvaryti iš miesto; kitos gi ypatos, nežiurint kokiai luomai priklauso, busiančios po kareivių apsauga išvarytos į šiaurės gubernijas. — Tas įsakymas iššaukė abelną apmaudą.

Vengrije vėl smarkiau pradėjo bruzdėti link atsiskyrimo Austrijos. Didelės demonstracijos daromos Budapešte, o parlamente tapo iššvilptas karaliaus raštas apie paskaidymą vengrų parlamento. Skaitant tą raštą policije ir kareiviai su nuogais ginklais saugojo prezidento kalbyklą, bet skaitymo nieks negirdėjo per švilpimus ir rekavimus. Iš lauko teip gi buvo apstatyta penkiais švadroneis raitelių ir vienu pulku pėkštinių, neskaitant daugybės policijos. Vengrija rengiasi boikotuoti Austrijos tavorus. Jie sako, kad reikalingus sau daiktus gali nebrangiai gabent kur kitur, o Austrija be Vengrijos žemės vaisių negali apsieit, kadangi iš kitur gabenant jai brangiai atsieitų.

Kaip vokiečių valdžia užmanė suvaržyt darbininkams balsavimo tiesas, tai ir Hamburg respublika, priklausanti Vokietijai, norėjo tą-pat padaryt, — tas iššaukė Hamburge visuotiną streiką; 17 d. sausio naktį buvo didelis sumišimas, policija ir kariumenė šovė į demonstrantuojančius streikičius; 300 ypatų sužeista. Streikas tęsesi tik vieną dieną. Turčiai tuotarpu nestengė išplėst darbininkams balsą...

Be tėvynes.

Toli, toli už jurių marių
Liudnai sav' vienas gyvenu;
Tarp griovių, kalnų sašnugarių
Karčias dienas stumte stumiu.
O Dieve! ar matyt tėvynę
Tu man daleisi nors kada?
Ar nesulauksiu tą gadyne
Kad ją regėčiau... Niekada?!...

Man liudna, ilgu, akys gęsta
Silpnyn ein' kunas kasdiena;
Širdis kraujuose verda; skęsta
Ilgėsyjė mintis liudna.
Štai veid's išbljškęs, suliesėjas
Nuo didzių rūpesčių, vargų;
Tvirtumas dvasios sumenkėjas
Nuo neteisų ty margų.

Verax homo.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“.

Brangūs Draugai!

Šiuomi tarpu mes centrališkas komitetas T. M. D. esame užimti su darbu kaslink užde jimo naujo kasieriaus kaucijos ir kitais reikalais, kurie siekia susitvarkymo draugystės, dėlto ir laukiau, pakol viskas bus užbaigta, tada ketinau viską pranešti. Bet pamatęs, jog mūsų kasierius 7 N. „V. L.“ parupino naujus rinkimus, pranešu kaip mūsų reikalai stovi, kad balsuodami zinotute kaip balsuoti. Taigi meldžiu jūsų atydos tėmyti ant visų privedimų:

T.M.D. kasa buvo pasididinus šį metą ne dėlto, kad mes gavom \$400,00 kaip auką nuo Westvilles kalnakasių. *Tėmykite!* paaukauti kalnakasių pinigai tapo paskirti išleidimui knygutės, išaiškinančios socializma. Taigi kaip matote, mes padarytume labai negerai, jeigu mes paėmę auką ant knygų, apverstume ant ko kito. Mes turim ir kitą dovaną nuo draugo B. Strimaičio — siuvažą mašiną. Tą draugą aš matydamas ant pereito seimo S. L. A. prašiau, kad jis duotų man tiesą išleisti tą mašiną ant tikiety ir surinkti pinigus ant revoliucijos, vienok jisai atsiskakė, kad neduos ir ta dovana turi buti sunaudota tik ant knygų išleidimo. Taigi, broliai, matosi faktas, jog mes galime užsitraukti pinigą ir dar paieškoti duotų pinigų. Išėmus tuos dovanotus mums pinigus, mes savųjų neturim; kas buvo mokslaeivių, tuos nusiuntėm į Aušros dr-tės rankas. Dabar išėjo 2 knygutės: „Živilė“ ir „Socializmas ir darbininkiškas klausymas“; reikia už jas užmokėti. Kasierius sakys, jog „Soc. ir darb. klausymas“ išėjo varde kalnakasių ir jiems jau teko, bet ne, nes jų visus duotus pinigus turim su-

vartoti ant knygų išleidimo.

Kaip manė Central. Komitetas apie balsavimą.

Centr. komitetas balsavimą neturi rinkti viso meto, kaip kad F. Bagočius nori priverst, bet turi po teisybei rinkti tik aprubežiuoto balsuoti laiko balsus. Teip centr. kom. ir padarė. Kad su paredu šaltai ir teisingai permankti draugų norus, mes paskyrėm 100 dolerių prie duotojo šinto pirmiau, kas ir padarė 200 dol., ir matant visą mūsų stovį manėm, kad draugų norus užganėdionom.

T. M. D. turi savo darbą.

Prieš paskirstymą kur ir kam turim duoti pinigus, gavom laišką iš Vilniaus, Lietuvos, nuo lietuvių mokintojų direkcijos, kuriame sasirašę visas jų komitetas meldžia T. M. D. prisidėti prie išleidimo pradžiamokslų, prizadėdami net atiduoti pinigus, kaip knygelės bus gatavos; nurodydami, kaip jiems reikalinga yra dabar pradžiamoksliai, užėmus beveik visur lietuviams mokytajam vietas pirmiau buvusių rusų. Apie tai daviau žinią visam centr. ir liter. komitetui žinią ir visi pritarrė, kad reikia juos pašelpt. Ištiesų kožnas su sveiku protu žmogus pritarė, kada gi mokytojai varo teip-gi gerą darbą.—Jie rupinasi, kad įvesti lietuviškas knygas ir mokslą; na tik ant sienų žiurėdami vaikai negali nieko išmokti. Kada kas bus, o to jau reikia šiadien.

Kaip mes stovim.

Mūsų dr-tės draugai priguli prie T. M. D. dėlto, kad gauti knygelę, teip, kaip Susivienijimo draugai už posmertinę; trys ketvirtadalis mūsų draugų neateina ant susirinkimo arba visai tokio nelaiko, nors tai būtų ir metinis rinkimas komiteto; jie tik eina tada, kada ti-

kisi gaus knygelę arba aktyviškas draugas nunešęs į namus išgauna metinę mokesį. Taigi aiškiai matoma, kad mus palaiko kruvoje gavimas knygelė. Kaip mes atiduosim visus pinigus, tai, žinoma, jų negalėsime užganėdinti ir galim pasiskirstyt.

Lludnas budas balsavimo.

Guodotinas Naujokas, mūsų kasierius, apšaukė naujus balsavimus, kad paskirti pinigus ant revoliucijos, ir tai kad balsus siųstų tiesiok pas jį. Aš kaippo vienas iš centr. komiteto pranešu draugam savo nuomone: nesipriešinu tam balsavimui, kaip nubalsuosit, teip jų centr. komitetas padarys; bet balsų nesiųskit Naujokui, nes gėda, kaip žmogus gyvoja ant žemės, nieks tokios „samoderzavijos“ nemėgino. Jei gu manęs paklausysit, tai siųskit į jūsų organą „V. L.“ savo nutarimus, trumpai ir aiškiai, o jūsų norai bus išpildyti per jūsų tarnus—centrališką komitetą.

Tamistai Naujokui — kasieriui.

Gal pirmiau, ne kaip šitas raštas bus atspaustas, surengta kaucija per naują kasierių—tamistą Kazuną, bus man prisiųsta, o mes duosime žinę kad nusiųstum kasą naujam kasieriui, nieko nesibaimyk, siųsk! nubalsuoti pinigai ant revoliucijos, bus gražiai atiduoti per naujo kasieriaus rankas.

Kuopoms,

„Živilė“, jau tapo išsiunti neta į kuopas, dabar turėdami susirinkimus, kalbinkite naujus draugus, rinkite aukas ant revoliucijos ir broliai, kaip duosite savo įnešimus į organą, paduokit šaltai, inteligentiškai, atminkite, jog dabar nelaikas mumi šokti niekam ant sprando.

Prez. T.M.D. M. Paltanavičia.

Nauji sanariai.

Pittston, Pa.
Juoz. Kučas 60
Vinc. Lietuvninkas 30
Jon. Vaišni 60
Kaz. Gilis 60
Vinc. Botirius 60
Rochester, N. Y.
Jon. Galiackas 60
Ant. Kazlauckas 60

T.M.D. Sekr. A. Ramanauckas.

Delei „Delegato“ pinigų.

I.

Luzerne, Pa. 33 kuopa L. S. P.A. mes patariam pinigus likusius nuo delegato kelionės į Nyderlandiją pavesti revoliucijos reikalams perduodant L. S.D.P., nes mums rodosi, kad dabar tai svarbiausias šitas dalykas, tai yra — revoliucija. Nors tie pinigai buvo aukauti sociališkam reikalui, tai vienok dabartinę Lietuvos revoliuciją reikia ypatingai neatideliuojant šelpti; o antra, kaip socialistų suaukauti pinigai, mums rodosi, ir revoliucionieriams tik socialistams ar socialdemokratams nusiųsti reikia.

K-pos sekr. J.K. Makauckas.

II.

Bridgeport, Conn. Aš kaippo aukavęs delegato kelionei į Nyderlandus, skiriu likusius pinigus teip: 100 dol. revoliucijai ir 106 ir 98 c. L. S. P. A. kuri teip biednai stovi, kad net redaktoriaus alga nž kelis mėnesius nemokėta. Kad ir tie pinigai tik socialistų reikalams buvo aukauti, tai vienok ir revoliucijai reikia paskirti. Brangūs draugai, nepamirškime teipgi padidinti mūsų vienintelį darbininkišką laikraštį „Kovą“.

K. Čelkis.

„Vienybės“ redakciją telephonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

Lietuviu tauta

senoveje ir szilandien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

TOMAS ANTRAS.

(Tęsa.)

krikščionystės, kam erzina stabmeldžius netiesingai reikalavdamas išduoti pabėgusius į Lietuvą Žemaičius. Nors zokonas skundėsi visur ant Vytauto, net popiežiui, vis-gi tykojė prieš savęs patraukti kunigaikštį; o tas vėl nesiskubino su piktumais, nes norėjo pabausti Lenkiją savo kyšiu su kryževiais. Teip Vytautas laikė Lenkiją ir zokoną ant savo vadelių per keletą metų po Vilniaus unijos. Bet neužmiršo nė Lietuvos naminių reikalų. 1403 m. jis užmezgė pirklybą su Ryga, Polocku, Krokva, ir dėl Vilniaus atsidarė platesnis kultūriškas kelias. Pesekminga karė su Riazanū privertė Moskvos viešpatystę draugintiesi prie Lietuvos. Galiaus viduvasaryje 1403 m. per Vytauto rupestį popiežius savo bullė uždraudė kryževiams vesti karę su Lietuviais; tad Vytautas stengėsi užlaikyti sątaiką su zokonu, ir laikė tėkiu budu Lenkiją; ant vadelių. 1404 m. Vytautas parupino Raciąze susivaziavimą kryževių, Lenkų ir Lietuvių, kur Jagėla ir Vytautas patvirtino Salin'o sulygimą su zokonu, įvykusį 1398 m. Įvyko čion teip-gi sątaika zokono su Lenkija. Raciąze rods ant pažiuros zokonas apveikė Lietuvą ir Lenkiją, tačiau tos dvi šalys pažinusios savo bendrą priešą ėmė abipusiai nusileisti vardan idėjos parbloškimo zokono. Tik Žemaitijai likta buvo pasilikti naguose kryževių! Bet už tai atgijo pirklyba su zokono žemėmis, per Rygą ir Polocką su Novgorodu. Tame laike (1405 m.) Vytautas įsteigė Trakuose klištorių Benediktinų; nors jam nerupėjo tikėjimo dalykai, tačiau jis stengėsi nupurtinti Lietuvą nuo senos tikybos, tikėdamasi augštesnio pakylimo šviesos su krikščionybės pagelba. Navatnas buvo mat Lietuvos padėjimas: vakarinė bažnyčia bruko Lietuvai leukiškas ir vokiškas įtekmes, rytinė-gi, ateinanti iš Rusijos, galėjo Lietuvius surusinti. Nė viena nė kita nesutiko su Vytauto savistovumo idealu, ir jis svajojo sutverti bažnytinę uniją savo viešpatystėje. Abidvi bažnyti Vytautas apkautojo, bet reikalavo, kad jos nekliudytų jo plianų. Rusų metropolitą jis užlaikė Kyjevoje dėl apsaugojimo Rusijos nuo įtekmes svetimos viešpatystės, bet-gi jį mylėdamas reikalavo, kad kovoje su Moskva aus laikytų jo šalį. Susidraugavęs su Lenkija ir su Totoriais, jis atvangiau galėjo imtiesi su Moskva, kuri labai pyko, kam Vytautas išvijo iš Smelensko kniazų Jurą 1404 m. 1406 m. jis nuo Pleskavos paėmė Koložą; tad Moskvos did. kniazius pagriebė nuo Lietuvos Viazmą ir Šierpeiską; bet Vytautas vėl aprimo, idant nesuarzinti Rusų, gyvenančių Lietuvoje¹⁾. Kad 1407 m. Vytautui užėmus Odojevą, prigulintį Moskvai, vėl neatėjo iki karei su Moskva, Švytrigėla nebiškentė: užmezgė tarybas su zokonu, su Totoriais, ir galiaus pabėgo į Moskvą, kur Moskvos did. kniazius jį širdingai priėmęs velyjo toliaus jam kariauti su Vytautu. Dabar Vytautas įpykęs su didele

1) Tuomlaik kunigaikštis Aleksandras Neliuba, sunus Jono Olšanskio, nepotis Augemanto, su daugeliu ponų perėjo ant tarnystos pas Vasylių, kurs Neliubai pavedė Perejaslavliū ant valdymo.

kariumene ištraukė prieš Moskvą, bet palei upę Ugrą tapo sutarta sątaika ant ilgesnio iaiko su Vosyliumi Dimitrovyčiumi. Švytrigėla, Edigai užgulus ant Moskvos, grįžo namon į Lietuvą, bet neišsivadėjo savo neapikantos dėl Lietuvos ir suokalbiavo su kryževiais; todėl Vytautas suėmęs jį 1490m. įmėsindino į Kremienco kalėjimą, kur subuvo 9 metus.

Besitriusdamas Rusijoje, Vytautas nepamiršo vakarų. Lietuva ir Lenkija rengėsi susiremti su kryževių zokonu. Stengdamasi užmigdyti zokoną, Vytautas pamažu rinko spēkas Lietuvoje ir Lenkijoje. 1407 m. mirė Konradas von Jungingen, kurs kaipo žmogus minkštas ir žmogus romos buvo bijojęs susikirsti su Lietuva bei Lenkija; dabar didmistriu pastojo karės partijos sėmėjas Ulrich von Jungingen. 1408 m. Lietuvoje buvo lytų dėlei didelis neužauglius; už tai Jagėla iš Kujavų žemės siuntė 20 valsčių su javais Lietuvon. Zokonas ketindamas brangiai Lietuvoje javus parduoti tai vis užgrėbė, neva skųsdamasi, kad ant laivų buvę paslėpti ginklai ir kad Vytautas remias maištus Žemaitijoje. Karė Lenkų su kryževiais (1408—1409) pakilo susiginčyjus už Drezdenko (Driesen). Vytautas iš tikrųjų kurstė Žemaičius, davinėjo jiems pagelbą.

Žemaičiai ėmė mišti, iš naujo protestavojo prieš kryževius ir rašė tarp kitko: „Rods mės turime vyskupą, pralotus, kunigus ir tolygių žmonių nemažai, kurie atima nuo mūsų vilną ir pieną, siurbia mūsų kraują, nugrauzia mėsą iki kaului; bet su visu nesuteikia krikščioniško mokslo“. Maištininkai pas Palangą vokiečius sumušė. Apsiginklavo Raseinių pavietas. Kryževiai skundėsi, buk lietuviški maršalkos Rumbauidis gelbstis maištininkams.

Galiaus Vytautas už juos atvirai stojo ir liepos mėnesyje su kariumene užsidarė Kaune. Rudeniop užėmė Žemaitiją ir Friedenburgą (ant vietos senos Veliuonos), ir apskelbė karę drauge su Lenkija. Po smulkių abipusinių antpuolimų,—čion Lietuviai, po vada Zygmanto Kaributo, įpuolė į Prusiją, nu-laupė aplinkes Dzialdovos, Tamnavos ir Norkytų—pradžioje 1410 m. zokonas parengė Vengrijos Kėzmarke susivaziavimą Vytauto su Zygmantu Liuksemburgiškiu, kurs Vytautui siulė karališką karuną, jeib tik tasai negelbėtų Lenkams¹⁾; tačiau Vytautui rupėjo tėvynės nauda ir jis toliaus rengėsi į karę. Bet Lenkams nesisekė, ir jie prašėsi sudėjimo ginklų iki šv. Jonui. Zokonas, neprisirengęs į karę, pristojė. Dabar zokonas skundė Vytautą prieš visą Europą, tikėdamasi gausis iš ten pagelbą: Vytautas kaląs plianus pagoniška barbariškus prieš visą krikščioniją! Vytautas-gi legitimavosi iš savo krikščionystės, pridėdamas prie savo dokumento savą ir Vilniaus vyskupo ženklą. Sudėjimui ginklų pasibaigus, Vytautas buvo vadu karėje ir Lenkam; patarėju. Jis sudėjo plianą dėl karės.

1) Jagėlai suvienijus Lietuvą su Lenkija užėname pirmą pamislėnę apie užgrėbimą Lenkijos per susiedus. Prieš vainą su kryžiokais įvyko tuos slaptos gana konferencijos tarp kryžioką mistro ir ciesoriaus Zygmanto. Meginta net užmegsti prietkius su visai dar tuomet barbariška Moskva. Ėjosi apie ben lra užpuolimą Lenkijos ir Lietuvos ir zinoma apie podalinimą, jeigu apgalėti. Tačiau Vytauto stragumas ir jo sudėmės su Totoriais apsergėjo šalį nuo Moskvos. Ciesorius Zygmantas, silpnas ir bailus, ganėdinosi intrigomis ir Pakaupiniu gelbėjimu kryžioką. Pergalė Vytauto pas Grumvaldą išmūšė susiedams mirtį iš galvos apie padalinimą Lenkijos! (T. Siariradzoi, p. 22. 23).

(Toliaus bus).

Aukos revoliucijos reikalams.

Pasargos: 1) Pagal daugelio aukų rinkėjų patarimą, negarsiname pravaržių tų, kurie aukauja mažiau kaip 25 c. 2) Dėl pažymėjimo, kas atsiuntė aukas, tų pravardės sustatytos paskirstytoms raidėms.

Klaidos atitaisy-
mas. „V. L.“ N. 6 prie var-
dų aukautojų iš Foxcroft, Me.
turi but pridėta: S. Žindzius
2,00. Abelna suma ta pati —
\$10,50.

Philadelphia, Pa. Konst. Aš-
monaičiūtė, A.A.T.K. po 50 c.;
J. Gardėnas, J. Aidukevičius,
V. Lukoševičius po 25c. Smul-
kesnių 40 c.; stampoms 10 c.
Atsiūsta \$2,10.

Monmouth, Ill. Pet. ir Ag-
nieška Skripkauckai \$2,00

Mt. Carmel, Pa. J. Saho-
kis 1 dol.; V. Šlekis, F. Ne-
vekiūtė, A. Paulionis, J.
Striupinekas, A. Pauza, A.
Barkauckas po 50 c.; J. Vo-
ka, V. Skučas, V. Ku-
belda, F. Truchanowski po 25
centus. \$5,00

Buvo \$85,45

Viso labo \$94,55

„Darb. Balso“ Redakcijos pakvitavojimas.

1906 m. sausio 1 d. gauta
nuo Bridgeport lietuvių per
J. Dulbį, revoliucijos reika-
lams \$12 99 (NN 11, 12 „Dar-
bininkų Balso“, pusl. 406 jau
kv. N 3 1906 m. kvituota)

1906 m. vasario 8 d. nuo
Baltimores lietuvių ir 64-tos
kuopos Susivienėjimo Lietu-
vių Amerikoje, per F. Matu-
laitį, revoliucijos reikalams
gauta \$67,00.

Iš viso \$79,99

Už D. Balso redaktorių,

L. Vismins.

„Vienybės“ redakcija te-
lephonas (PEOPLE'S tele-
phone) 7145.

Pajieszkojimai.

Pajieskau savo tėvo J. Ar-
thur arba Juozapa Rezgevi-
čiaus Kauno red., Daniliškių
sodžiaus, jis gyvena Bingham-
ton, N. J. Jeigu pats neatsi-
šauktų, meldžiu jis pats ar kas
kitas duoti man žinią.

Povilas Strazevičius

52 Gold str.

Worcester, Mass.

Pajieskau savo švogerio Jo-
no Stačioko, 6 metai kaip gy-
veno Gilberton, Pa.

P. Mikalaus

765 Hart str.

Brooklyn, N. Y.

Lietuviškas advokatas,

Tamas Butkėvičius iš Nanticoke,
Pa. pabaigęs universitetą atidarė of-
fisas šiose vietose: 43 Coal Exchan-
ge Wilkes-Barre, Pa. ir 3 Keyston
Bldg Nanticoke, Pa. Lietuviai ku-
rie turėsit kokį reikalą kreipkitės
pas savo tautietį Tamą Butkėvičių.

Dr. J. Szliupas,

328 Federal str. Philadelphia, Pa.
(47-50-A Keystone Telephone)

Antanas Staszauckas,

Laikau puikioje vietoje Sallapa, užlaikau ska-
nlausius gėrimus ir kvepenčius Cigarus. Lietu-
viai nepamirškite atsilankyti pas savo viengentį.
No. 2 C. r. Nesbitt ir Broadway st.
EAST PLYMOUTH, PA.

Tik per 40 dienų Visos knygos už \$5.00.

1. Gyvenimai Visų Šventųjų, ant
kiekvieno dienos metų 6 dalys dru-
tuose apdaruose. Prekė \$4.75.

2. Biblija, arba Šventas Raštas
Seno ir Naujo Testamento. 1448 psl.,
druetuose apdaruose, spausdinta lie-
uviškoj kalboje — \$5.00.

3. Pekla arba Amžinias Pragaras,
didelė knyga, puikus madingi skai-
tymai su žiemėmis apie kancias pra-
garo, drutuose apdaruose, 500 psl.
— \$1.25.

4. Lietuviškas Dainorius, susile-
dantis iš 196 psl., su 400 dainų įvai-
rių dainių; dručiai apdaryta knyga
— \$2.50.

Visos knygos kaštuoja \$13.50, bet
kas paims visas ant sykį, parduodu už
\$5.00.

Kas nepasiekdamas nenorėtų
siųst visų pinigų, gal prisiųst 1 arba
2 dol. dėl užtikrinimo kad ima, nu-
siųsim jam knygas, o likusius daino-
kės ant ekspresso atsiųsdamas kny-
gas. Adresa:

C. G. AGENT,

Sta. W. Box 14. Brooklyn, N. Y.

Idomi kelionė.

Daugiau negu du šimtai metų gei-
dzia ištirti jurių ligą, ir pasirinko jie
sau kuogeriausią medegą šitam išty-
rimui. Apėtinga oceaninė kelionė
yra rengiama ir menama, kad kiek-
vienas sąnarys, bevažiudamas į žaus
minėtą ligą ir mėgys visus vaistus
nuc tos ligos, paties ir kitų parink-
tus. Išėiga mokslškos kelionės bus
tada paduota geriausiems vaistinin-
kystos autoritetams ant tolesnio iš-
tyrimo. Atsimėname, kad bėgyje
paskutinių metų daugumas yvairių
keliauninkų pažarsino visokiuse
laikraščiuose, kad laike jų kelionės
Trinerio Amerikonškasis Eliksyras
Karčiojo Vyno apsiereškė kaipi ga-
riausia gyduolė nuo jurių ligos ir
kad ta gyduolė apsaugoja nuo ligos
kiekvieną jurių keliauninką. Šitą
gdlima sau labai lengvai išsiaiškinti,
nes minėtas vaistas vi-ada sutvirtina
skilvį ir nervų sistemą. Vaistas pri-
verčia visus gromuliavimo organus
sutikmėj ir priderančiai savo užduo-
tis pildyti ir mums yra žinoma dau-
gelis atsitikimų, kur vaistai privertė
skilvį valžį suvirinti, nors skilvis
buvo labai pagadytas ir jokin būdu
nenorėjo atsakančiai savo užduotį pil-
dyti. Męs žinome kiekvienas, kad
grynas ir geras kraujas vien nuo ge-
ro, galutino suvirimo valgio paeina,
o teipgi vertėtų mums kiekvienam
žinoti, kad vien Trinerio Ameriko-
niškasis Eliksyras Karčiojo Vyno ge-
riausias vaistas nuo vis kių skilvio
ir vidurių nesveikumų tē yra, kuris
priduoda pagelbą kiekviename ligos
atsitikime.

Gaunamas aptieko-e arba pas pa-
brikantą. Juczařą Trineri, 799 So.
Ashland ave., Chicago, Ill.

L. D Telephone 1782 J.

DAKTARAS

A. BACEVYCIA

OFFISO VALANDOS:

Is ryto nuo 8 iki 10 ir nuo 2:30 iki 4.

Vakare nuo 6:30 iki 8:30.

19 Madison street,

NEWARK, N. J.

Daktaras provos,

JULIAN CZUPKA,

Adwckatas ir Notary Public.

Ofisas: 3 N. Main st. Wilkes-Barre,
Pa., kas diena.

34 Lackavana Ave. Scranton, Pa.
Papėdeleis ir Ketvergais nuo 6 iki 8
vakarais.

Užsiimu provomis Wilkes-Barre ir
Scrantuose ir teipgi pas skvairas pa-
liudyjimus (dviernastis) iš rupina
Rosijoje ir Lietuvoje.

Jon Wasczila,

Pasiuva puikiai drabuzius ant vi-
sokių madų, kaip vyrams teip ir mo-
terims siutus.

Reikale meldžiame tautiečių atsi-
lankyti ir persitikrinti iš mūsų dar-
bo gerumo.

Jonas Vasczila

183 N. White st.

SHENANDOAH, PA.

Gramatika

ENGLŠKOS KALBOS su ištairimu kiek-
vieno žodžio ietuviškai—sekančiai
book (buk), knyga, ice (ais), ledas
ir t. t.

Knyga apdaryta, 174 puslapiai su
prisiuntimu \$1.25.

Pinigis geriausia yra prisiųsti per
„Postal Money Order“, ant adreso:
P. MIKOLAINIS,
P. O. Box 15, Station, D.,
New York City.

J. B DAINIS,

58 Public Square, Wilkes-Barre, Pa.

Pirmas lietuviškas-lenkiškas hotelis
viduryje miesto (priešais sudą). Kas
ateis su kokiais reikalais į miestą, ar
tai rodos gavimo arba su skundais į
sudą, nepamirškite lietuviszko

HOTELIO DAINIAUS

Laikau visokius gėrymus ir užkand-
zius kadien. Teipos gi ant viršaus
yra SALĖ dėl susirinkimų.

Naujas Telephonas No. 8208.

Jonas Dziedolikas

LIETUVISKAS GRABORIUS.

Karietos ant
veseilių, lai-
dotuvių ir
krikštynų
Vežimai perkraustymui ir t. t.

Laikau, HOTELI,
vieoktų gėrynių, kalpo tai: visokios artelkes, vy-
no skanus alaus, porterio ir kvepenčių cigarų.
455 Main st. KINGSTON, PA.

LIETUVISKAS KRIAUCIUS—

Kaz. Milišauskas

285 E. Market st. Wilkes-Barre, Pa.

Padaro steliuotus siutus paga-
naujausią madą, puikiai tinkamus
dručiai ir už prieinamą prekę. Senus
siutus pertaiso ir iščystyja. Darbas
visadosatsakantis kiekvienam patiks.

VINTON COLLIERY CO., tu-
rinti mainas Vintondale, Pa., 20 my-
lių nuo Cresson, ant linijos geležin-
kelio P. R. R., gali gaut dar 50 mai-
nierių darbą. Darbas visada, gera
mokestis per visą metą, su darbinin-
kais nesutikimų nėra, geros mokslai
nės, vanduo ir namai.